

Eriophyes similis, Nal.

Meest nabij den rand der bladeren, zelden aan bladsteel of vruchten, beiderzijds optredende, van boven zwak behaarde tot 3 mM. lange en 2 mM. breede buideigallen. Langwerpige opening aan de bovenzijde met een ringvormig walletje omgeven. — Mt. 1.2.9. Zie fig. 19.

Pteridium aquilinum, Adelaarsvaren. — *Dasyneura filicina*, Kieff.

Bladveertjes met sterk verdikte randrolling naar onder. Eerst wit, later glanzend bruin-zwart. Een oranjegele larf. — Mg. 3.9. Zie fig. 20.

(Wordt vervolgd.)

A. JOMAN.

UIT DE TIJDSCHRIFTEN.

De Tropische Natuur. Jaargang XIX, Afl. 10, October 1930.

Uit het leven van enkele gevoelige tropische bloemen, speciaal van de „horlogebloemen” door L. v. d. Pijl, Horlogebloemen worden hier genoemd planten, wier bloemen steeds op een bepaald uur van de dag zich openen en weer sluiten. Bij Bandoeng schijnen daarvan zoo veel verschillende soorten voor te komen, grootendeels verwilderde planten uit andere tropische streken aangevoerd, dat gemakkelijk een volledige uren tabel voor een heele dag zou kunnen worden samengesteld met soorten, die zich streng aan een bepaald uur houden. Uit proeven blijkt, dat het opengaan en weer sluiten der bloemen op een bepaald uur niet afhangt van bijv. de stand van de zon, maar van het invallen der duisternis op de vorige avond. Als dit tijdstip wordt verschoven door takken met knoppen in een donkere kamer te brengen, krijgt men een overeenkomstige verschuiving van het oogenblik van ontfuiken.

Conclusie: „door het donker worden begint een proces in de bloem, dat na een bepaald aantal uren tot het plotseling opengaan leidt.” Bij sommige soorten komen hier nog bijzondere eigenaardigheden bij.

„Kokki” door C. J. Tirion is een verslag van de levensgewoonten van een tam gehouden jonge Jaarvogel, *Rhytidoceros undulatus*. De vogel, een soort neushoornvogel, is in totaal 1 M. lang en heeft een heel groote snavel met een verhoogd schild op de snavelwortel, waarop periodiek aan de voorrand een rimpel bij gevormd wordt, waarbij de snavel steeds langer wordt. De naam jaarvogel slaat hierop.

In *Herpetologische Aanteekeningen* gaat Jhr. W. C. van Heurn de groote variatie in kleurtekening en tijdstip van voortplanting na bij de gewone Indische tuinhagedis, *Mabuia multifasciata*.

Andropogon contortus L. door J. Beumée. Dit zeldzame gras, dat niet alleen in Indië, maar in alle tropische streken en zelfs in 't Middellandsche Zeegebied voorkomt, blijkt in z'n verspreiding heel streng beperkt te zijn tot bepaald zeer droge streken. Dr. Beumée heeft nagegaan, dat op Java alle vindplaatsen liggen in het gebied waar in de droogste 4 maanden van het jaar gemiddeld ten hoogste 15 dagen regen valt. Voor de verdere vindplaatsen in Indië blijkt, zoover na te gaan, ditzelfde te gelden met uitzondering van enkele streken, zooals de Karo-hoogvlakte, waar aanzienlijk meer regen valt. Deze streken hebben echter toch een droog klimaat door sterke föhnwinden. Het gras ontleent z'n naam aan de eigenaardige groote kluwens van in elkaar gedraaide vruchtaartjes, die door de kafnaalden samengevlochten zijn.

Natuurhistorisch Maandblad. Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, 19e Jaargang, No. 11, 28 November 1930.

Op de Maandel. Vergadering van 5 November hield Dr. S. Schulte een voordracht over de palaeolitische mensch, waarbij de recente vondsten van menselijke fossielen werden besproken, n.l. die gevonden bij Taungs in Z'd Afrika (1924, vermoedelijk geen mensch, maar jeugdige menschaap), van Broken Hill (Rhodesia), bij Gibraltar (1926),

bij Ehringsdorf (1925), bij Rome (Neanderdal-ras, 1929) en de „*Sinanthropus pekinensis*” uit China (1929).

Dr. J. Hofker geeft het slot van zijn studie over de Foraminiferen van het Maas-trichtsche krijt.

De aanvulling op de Avifauna van Limburg wordt voortgezet met opgaven o.a. omtrent Roerdomp (nog steeds bij Weert), ganzen, eenden, zwaan, futen, duiven en plevieren. De goudplevier broedt nog in de Peel, maar zal zeker als broedvogel verdwijnen, als niet spoedig maatregelen tot bescherming van de terreinen worden getroffen.

Vakblad voor Biologen, 12e Jaargang, No. 3, November 1930.

Enkele opmerkingen naar aanleiding van het XIe Internationale Zoölogiecongres in Padua door J. F. van Bemmelen. Prof. van Bemmelen is zeer sceptisch over de resultaten van internationale congressen van tegenwoordig. Er zijn veel te veel voordrachten over dikwijls vrij onbelangrijke onderwerpen en een te groote afwisseling in de toegelaten talen. Schr. stelt voor één voertaal vast te stellen, of aparte secties voor de verschillende wereltalen en alleen een beperkt aantal sprekers toe te laten, die door de congresleiding worden uitgenoodigd een bepaald onderwerp van algemeen interesse te behandelen.

Dr. J. H. Schuurmans Stekhoven Jr. komt nog eens terug op zijn betoog over de entomologische opleiding van biologen voor Indië naar aanleiding van Dr. Leelmans' artikel hierover. Prof. de Meijere geeft nog weer een korte repliek.

Natura. Orgaan der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, No. 11, 15 Nov. 1930.

J. Sybrandi brengt verslag uit van de vijfde Monumentendag te Arnhem gehouden op 4 October j.l.

Ir. van Soest geeft een verspreidingskaartje met bijschrift van *Leontodon hispidus* (Ruige Leeuwentand). Het gebied van deze plant blijft in ons land beperkt tot Limburg (Zd. Limburg, het Maasdal, en 't gebied van Weert), verder gaat ze alleen nog over Nijmegen, Arnhem, het IJseidale in tot bij Deventer.

Onder Opstellen over Aquariumkunde schrijft J. Sybrandi over Constructie van het Aquarium. Aquaria geheel uit glas kieze men niet grooter dan 30 L. inhoud. Het best zijn lijstaquia van hoekijzer, autogeen gelascht. De ruiten moeten zijn van dubbeldik vensterglas (3 m.M.) bij de kleinere maten tot 50 × 30 c.M., spiegelglas (7 m.M.) bij de grootere. Het recept voor een goede aquariumkit wordt opgegeven, hoewel wordt aangeraden, die liever gereed te koop, voorzoover als tenminste redenen bestaan niet het geheele aquarium liever gereed te koop.

C. Sipkes vertelt van een nieuwe botanische tuin, die in Californië gesticht wordt en waarin de in Californië in 't wild groeiende planten zullen worden gekweekt, terwijl tevens een herbarium van alle inheemsche soorten ter beschikking van onderzoekers en studenten zal staan.

Amoeba. Orgaan v. d. Nederlandschen Jeugdbond voor Natuurstudie, 9e Jaargang, No. 14, November 1930.

Ons eerste Wintercongres. Het congres (algemeene vergadering) van den Jeugdbond, dat tot nu toe steeds in een Zomerkamp gehouden werd, is voor 't vervolg naar de winterbijeenkoms verplaatst, waardoor de vroegere „Kerstreunie” geheel van karakter moet veranderen.

L. Tinbergen geeft een uitvoerig beredeneerd verslag van de „Vogels van Schouwen naar aanleiding van het waargenomene tijdens de kampen op Schouwen van den afgelopen zomer.

M. J. Adriani brengt verslag uit van de Monumentendag: voordracht van Ir. Kuypers over Victor de Stuers, van architect Kok over Oude Bouwwerken (moeilijkheden om bijpassende ouderwetsche steenen en ander materiaal te krijgen) en vooral besprekingen (Mr. Westerman, Edo Bergsma, Mr. v. Tienhoven) over de noodzakelijkheid van een spoedig tot stand komen der lang verwachte Natuurbeschermingswetten. J. HEIMANS

BOEKBESPREKING.

Vogel-idyllen van Vreemde Kusten door J. Vijverberg, uitg. W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij. f 1.90.

De heer Vijverberg heeft, als andere Nederlandsche vogelfotografen vóór hem zijn bedevaart naar het Mekka der Engelsche vogelrots-eilanden volbracht. Uit den foto-oogst geeft hij in dit boekje een keus van een vijftigtal opnamen, waaronder verscheidene prachtkieken, zoowel van de rotsige kustlandschappen, als van zeevogels: alken, zeekoeten, groote en kleine mantelmeeuwen, papegaaiduikers, stormvogeltjes, gekuifde en groote aalscholvers. De text is een relaas van de persoonlijke reisavonturen van den schrijver en z'n Engelsche gidsen, hier en daar niet onvermakelijk bijv. het geval met de Manx Shearwater (Noordsche pijlstormvogel). J. Hs.

Van Natuur en Jeugd. Jeugdbondleven in Nederland, door M. R. S. Boetje van Ruyven, uitg. van Gorkum en Co. Assen; f 1.25.

De Nederlandsche Jeugdbond voor Natuurstudie heeft deze zomer zijn 10-jarig bestaan gevierd. Ter gelegenheid daarvan is dit boekje verschenen, dat de persoonlijke herinneringen aan de Jeugdbond van Mevr. Boetje geeft, haar memoires als Jeugdbondleidster gedurende de eerste 10 jaar. Van al de ouderen, die met de Jeugdbond sympathiseerden gedurende z'n 10-jarig bestaan zal wel niemand zoo in lief en leed hebben meegedeeld als Mevrouw Boetje, die vooral de zomerkampen haast alle met moederlijke toewijding heeft helpen leiden. Dat blijkt wel uit vele confidenties in dit herinneringsboek. Een enkele opmerking, niet om iets af te doen aan dit boek, maar om foutieve historievorming te voorkomen: De eerste vergadering ter oprichting van de N. J. N. te Zwolle 15 Aug. 1920 is niet geweest ten huize van Dr. Jonker, maar in een ander huis in de Veerallée; ook waren Sipkes en Wolf daar niet bij tegenwoordig; het oprichtingscongres is niet in de Buiten-societeit maar in de Pius-societeit te Zwolle gehouden. J. Hs.

Op het Vogeleiland door G. van Beusekom, F. P. J. Kooymans, M. Rutten, N. Tinbergen. Uitg. A. G. Schoonderbeek, Laren; met inleiding van Dr. Jac. P. Thijsse; geb. f 5.90.

Het moet Dr. Thijsse bij dit werk van zijn jeugdige volgelingen wel eenigszins te moede worden als de moeder van het leelijke jonge eendje, die een zwaan heeft uitgebroed.

Verwonderlijk genoeg is aan dit boek van vier auteurs niets te bemerken van gebrek aan eenheid of onevenredigheid der deelen; misschien is dat gekomen, doordat het vieraal zoo veel en lang samen heeft gezworven in hun gemeenschappelijk jachtterrein, dat daardoor hun stijl en schrijffrant gelijkelijk is beïnvloed en hun foto's van gelijke opvatting en werkwijze zijn geworden. De foto's doen niet onder voor het mooiste uit de beroemde werken van de Kearton's, even zoo als de tekst tot een vergelijking met Edm. Selous' boeken noopt en die ook zeer wel doorstaat. Ook de aardige geteekende vignetten verdienen aparte vermelding. J. Hs.

Dr. A. Schierbeek en D. Valkema, Dierkunde. Een moderne leidraad bij het onderwijs in de Natuurlijke Historie. Deel I; vierde druk; uitg. W. Versluys' Uitg. Mij. Amsterdam; geb. f 3.15.

Met begrijpelijke trots zegt het voorbericht over deze vierde druk, dat er thans reeds tienduizend exemplaren van dit boek in omloop zijn. Dit moderne leerboek is dus bij de leeraren wel in de smaak gevallen. De kleine en enorm talrijke teekeningen (487 figuren in dit eene deel van 190 blz.) komen thans heel wat beter tot hun recht nu ze in de tekst zijn opgenomen; in de eerste drukken waren ze apart tot een atlasje vereenigd. Thans heeft dit deel ook acht gekleurde platen gekregen; vier anatomische voor 't menschelijk lichaam, een met schema's van de zeven hoofdafdeelingen, hondenrassen, schutkleur en Afrikaansche zoogdieren. J. Hs.